

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite LVM:n lausuntopyyntö 3.3.2017
Hänvisning

Asia Ympäristöministeriön lausunto liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudis-
Ärende tusta koskevasta esiselvityksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa ministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevasta esiselvityksestä. Esiselvityksen laatinut työryhmä esittää, että Liikenteen turvallisuusvirasto (TraFi), Viestintävirasto sekä Liikenneviraston viranomaistehtävät yhdistettäisiin yhdeksi virastoksi, ja Liikennevirasto jatkaisi valtion väyläverkosta vastaavana virastona. Lisäksi selvityksessä ehdotetaan Liikenneviraston liikenteenohjaustoiminnon yhtiöittämistä valtion erityistehtävayhtiöksi.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

Liikenneviraston rooli

Ympäristöministeriölle Liikennevirastosta on muodostunut tärkeä yhteistyötaho alueidenkäytön suunnitteluun, maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseen sekä maankäytön, liikenteen ja asu-
misen sopimusmenettelyihin kaupunkiseuduilla liittyvissä kysymyksissä. Liikennevirastossa on merkittävää liikennejärjestelmä- ja maankäyttöosaamista, joka tuo lisäarvoa maankäytön suunnitteluun eri tasoilla. Tämä yhteistyö on tärkeää myös työssä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Esiselvityksen perusteella on vaikeaa tehdä arviota siitä, mitä tälle osaamiselle ja edellä kuvatulle hyvälle yhteistyölle tapahtuisi, jos virastouudistus toteutuisi esitetyllä tavalla. Asiantuntemuksen pirstaloituminen tai heikkeneminen ei ole toivottavaa, varsinkin kun jatkossa valtion viranomaisten yhteistyön merkitys korostuu valtakunnallisten alueidenkäyttöintressien toteuttamisessa mm. maakuntakaavojen vahvistamismenettelyn loppumisen vuoksi. Ympäristöministeriön näkökulmasta on myös edelleen tärkeää, että väylänpidosta vastaavassa virastossa on vahvaa asiantuntemusta väylänpidon ympäristövaikutuksista, kuten tähänkin asti.

Esiselvityksen selkeys jättää Liikennevirastosta uuteen viranomaiseen siirtyvien tehtävien osalta toivomisen varaa. Raportissa lähinnä viitataan liikenneverkkoselvitykseen, johon liittyvä valmistelu on sittemmin keskeytetty.

Liikenteenohjaustoiminnot

Liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämisen osalta ympäristöministeriö nostaa esille erityisesti meriliikenteen ohjauksen, jolla on merkittävä rooli merenkulkuonnettomuuksista johtuvien ympäristöhaittojen ennalta ehkäisemisessä. Mahdollisen yhtiöittämisen ei tule vaarantaa tämän toiminnan laatua ja luotettavuutta. Selvityksessä on tunnistettu juuri VTS -toimintojen osalta lainsäädännöllisiä haasteita liittyen julkisen vallan käyttöön sekä kansainvälisiin velvoitteisiin.

Liikenteenohjauksen toimintojen ensisijaisena tarkoituksena tulee jatkossakin olla kaikkien liikennemuotojen osalta turvallisuuden varmistaminen ja ympäristöhaittojen ehkäiseminen. Yhtiömuotoinen organisoituminen ei myöskään saisi vaikeuttaa yhteistyötä ja tiedonkulun tehokkuutta viranomaistahojen kanssa poikkeustilanteissa.

Liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämistä perustellaan selvityksessä mm. digitalisaatiolla ja uusin tietoon perustuvien palveluiden ja liiketoimintamallien syntymisellä. Taloudellisia laskelmia ja vaikutusarvioita on tarkoitus tehdä vasta selvitystyön seuraavassa vaiheessa.

Yhteydet maakuntauudistukseen

Esiselvityksessä ehdotettu aikataulu virastouudistuksen toteuttamiselle on kireä, mikä tunnistetaan mahdolliseksi ongelmaksi selvitysraportissakin. Samanaikaisesti ollaan toteuttamassa erästä Suomen historian merkittävimmistä hallinnon rakenteiden uudistuksesta luomalla maahan kolmas hallinnon taso, maakuntahallinto. Tässä yhteydessä myös liikennehallinnonala kokee suuren muutoksen ELY -keskusten lakatessa olemasta. Esiselvityksessä ei ympäristöministeriön mielestä ole riittävästi tarkasteltu tätä muutosta ja sen yhteensopivuutta esitetyn virastouudistuksen kanssa.

Virastouudistusta koskevan esiselvityksen valmistelu on kytkeytynyt ns. liikenneverkko-yhtiötä koskevaan selvitystyöhön, joka on kuitenkin tällä hetkellä keskeytetty. Liikenneverkon kehittämistä, rahoitusta ja liikenteen päästötavoitteiden saavuttamista pohtimaan on tämän jälkeen asetettu parlamentaarinen työryhmä.

Ympäristöministeriön mielestä edellä mainituista syistä on syytä vielä harkita etenemisen aikataulua, mikäli virastouudistuksen valmistelua jatketaan.

Lopuksi

Ympäristöministeriö toteaa lopuksi, että virastouudistusta koskeva esiselvitysraportti ei sisällä juurikaan arviointia uudistuksen vaikutuksista tai määrällisiä arvioita saavutettavista synergiahyödyistä. Liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämisen taloudellisia ja muita vaikutuksia on tarkoitus selvittää vasta työn seuraavassa vaiheessa (selvitysmiehen ehdotuksen kohta 7.). Merkittävyydeltään tämän kokoluokan organisaatiomuutoksista päätettäessä tulisi olla käytössä perusteelliset vaikutusarviot sekä sidosryhmien näkemykset niistä.

Kansliapäällikön sijaisena
Ylijohtaja

Helena Säteri

Yli-insinööri

Petteri Katajisto

Jakelu: Liikenne- ja viestintäministeriö
Tiedoksi: YM Kirjaamo
KP Pokka
RYMO: Säteri, Vatio, Koski, Mäkelä
LYMO
YSO